

Fiche 7

Haal je risicolezers uit de les voor extra ondersteuning?

Onderwijsniveau: kleuter lager secundair

Componenten van leesvaardigheid:

Voorbereidende leesvaardigheden: geletterdheid mondelinge taalvaardigheid

Technisch lezen : vlot lezen vloeiend lezen

Begrijpend lezen

Algemene leesvaardigheid

Leesmotivatie

Wat vertelt onderzoek?

Alle leerlingen, zowel de goede lezers als de leerlingen met (een risico op) leesmoeilijkheden, hebben in de eerste plaats baat bij goed leesonderwijs dat inzet op een effectieve, kwaliteitsvolle, klassikale aanpak. Als leerkracht benut je die klassikale onderwijstijd optimaal en intensief, en gebruik je onderbouwde elementen van effectief leesonderwijs. Risicolezers laat je dus zoveel mogelijk aansluiten bij de hele klasgroep.

Daarnaast blijkt extra tijd in de klas, buiten de klas en/of na schooltijd, zinvol voor deze risicolezers. Naast intensivering van het onderwijsaanbod via preteaching of verlengde instructie is doorgaans nog extra tijd nodig naast de reguliere onderwijstijd. In die extra begeleiding of tutoring kan je als leerkracht zelf voorzien, maar je kan ook niet-professionele tutoren inschakelen zoals collega-leerlingen, oudere kinderen, universiteitsstudenten en volwassen vrijwilligers uit de omgeving. Die extra ondersteuning kan helpen bij problemen met decoderen, vloeiend lezen en leesbegrip. De voorwaarde is wel dat deze tutors goed mate-

riaal aangereikt krijgen. Hun inzet levert het meest op wanneer ze een training krijgen in hoe ze de leerlingen het best begeleiden. Een *phonics*-training (= decodeervaardigheden aanleren) in kleine groep of in een-op-eensetting kan zelfs een sterke impact hebben op vlot lezen. De interventie blijkt effectief voor leerlingen met leesmoeilijkheden, zowel voor risicolezers in de vroege leesontwikkeling als voor oudere lezers met moeilijkheden op het vlak van begrijpend lezen en/of technisch lezen, waaronder ook leerlingen met dyslexie.

Minder gestructureerde begeleiding scoort slechter dan meer gestructureerde programma's met activiteiten die formeel vastliggen en begeleiders die uitgebreid getraind worden.

Welke praktijktips horen bij dit antwoord?

- Informeer je als individuele leerkracht en als school over een effectieve aanpak van leesonderwijs.
- Vertrek vanuit een meerlagig ondersteuningsmodel.

1. De eerste laag in je traject is een brede basislaag van sterk, onderzoeksgebaseerd taalonderwijs voor alle leerlingen. Vanuit deze klasaankpak investeer je in het best mogelijke onderwijs voor alle leerlingen, waaronder leerlingen met nood aan taalsteun.
 2. Voor leerlingen voor wie deze eerste laag niet volstaat, voorzie je een tweede laag van ondersteuning in kleinere groepen gericht op preventie en bijkomende instructie.
 3. Voor sommige leerlingen moet je nog een derde laag met extra ondersteuning en remediëring inbouwen op individueel niveau.
 4. En voor enkele leerlingen moet je op zoek gaan naar buitenschoolse ondersteuning. Deze meest intensieve vorm van ondersteuning gebeurt met professionele hulp van buitenaf en situeert zich op een eventuele vierde laag.
- Kies voor methodes of werkvormen die gebaseerd zijn op de laatste onderzoeksinzichten.
 - Zoek tijdig extra ondersteuningskansen, maar investeer ook in een klasaankpak die focust op alle leerlingen, wat hun onderwijsbehoeften ook zijn.
 - Laat je leerlingen bijvoorbeeld ook klassikaal veelvuldig samenwerken in kleinere groepen of duo's.
 - Stel hoge verwachtingen aan alle leerlingen, ook aan leerlingen met nood aan extra taalsteun.
 - Check voortdurend of je leerlingen begrijpen wat je aanbiedt en herhaal je instructie als dat nodig blijkt.
 - Gebruik een goed klassenmanagement en een brede monitoring met een degelijk leerlingvolgsysteem. Zo kan je op tijd ingrijpen als je klassikale aanpak niet volstaat.

Wil je meer weten over dit onderwerp, neem dan hier een kijkje:

- [Werken rond klasinhouden op laag 2 en met een eigen leerlijn op laag 3 | Fiche Taaltrajecten | UAntwerpen](#)

Wil je meer weten over het onderliggende onderzoek, kijk dan zeker naar deze studies:

- Flynn, L. J., Zheng, X., & Swanson, H. L. (2012). Instructing struggling older readers: A selective meta-analysis of intervention research. *Learning Disabilities Research & Practice*, 27(1), 21-32.
- Gersten, R., Haymond, K., Newman-Gonchar, R., Dimino, J., & Jayanthi, M. (2020). Meta-analysis of the impact of reading interventions for students in the primary grades. *Journal of Research on Educational Effectiveness*, 13(2), 401-427.